Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Các làng và	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»
Các công-sở	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	4. 50
Sáu tháng.	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	2. 25
Ba tháng.	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	0. 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

1re page
timètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Đường sinh-hoạt của dân ta ngày nay thế nào ?

Đời này là đời nào ? Bây giờ là bao giờ ? Cái phong-trào tranh cạnh kia không những giữ-gìn-lẫn-giữa con đường chính-trị của nhà-nước mà đến như những nghề nghiệp sĩ, nông, công, thương cũng bị sóng gió xô-đẩy vào vòng tranh-cạnh. Vậy càng tranh-cạnh thì càng xâu-xé về đường quyền lợi, càng xâu-xé về đường quyền lợi, thì cách sinh-hoạt của loài người càng ngày càng khó-khăn.

Ta đã biết lý-thế của đường sinh-hoạt là như thế ; ta lại nên biết tình-hình về đường sinh-hoạt của dân ta ra làm sao ? để mà liệu phương bổ-cứu.

1. *Xét đường sinh hoạt của nghề sĩ* — Bạn sĩ-phu trong nước ta nay, trừ những nhà đã xuất chính, có thiên quan, có thiên lộc, càng là các nhà tăng-sự, có lộc nước, có ơn vua, thì đường sinh-kế còn được phong-lưu rộng rãi. Đến như các nhà khoa-mục lại-quán, lấy đâu làm lương thăng đầu ? lấy đâu làm lộc đình-chung ? Còn như các nhà học-trò trong cửa giới tân-giới, trừ những người sinh-trưởng phú quí, lọt lòng re gấp được những cảnh ngộ êm-đềm hòa cho nên hưởng được cái hạnh-phúc, chiếm được cái địa-vị sung-sướng. Đến như những hạng gặp phải cái cảnh-ngộ bần hàn, cái thân-thế lòng đo-ợ, đã gi thi cựa-học nỗ-nhàng, khó kiếm ăn về nghề-nghiệp ghi lòng ; đăng tui tân-học dở-dang, cũng khó sinh-nhai về nghề bút sắt ; đã trót đa mang lấy kiếp học thời ngoài sự nghiên-cứu học-hành cũng khó bị thổ mà thi-thố công nay về gặp khác ! Hoặng chi, phần thi đặt gẫu vì vai lo về sự may mắc phần thi bữa hôm lo bữa mai, gian nan về sự ăn nông, phần thì lo về giá-n gian nhà cỏ khi gió tập lúc mưa tầm. phần thì lo về tiền tháng nhà thuê, nhà chủ đương đưa tin thúc giục ; bết sự ăn đến sự mặc, bết sự mặc đến sự ở, những lo cùng lo. Ôi ! cái cảnh-ngộ khẩn-bán kia, cái sinh-kế quẫn-bách kia, so với các nhà văn-sĩ hiện-thời nước Nga bấy giờ, cái khổ có lẽ lại gấp bội phần. Nếu đã như vậy, còn trông ngửi Jâu đến sự ngâm-phong lộng-nguyệt nhà nọc phun châu để đem tư-tưởng trong cảo-cần mà cống hiến với xã-hội với nhân-quần.

2 *Xét đường sinh-hoạt của nghề nông.* — Trong các nhà nông-giới, trừ những nhà phong lưu phú nữa, tiền chôn bạc chứa, của ẩu của dề, ruộng liền-khu đồng bộ đồng kia, thóc lưu-cấu vụ nay vụ khác, chỉ việc cày cấy làm đâu, thì còn có lo chi đường sinh-hoạt không được sung-túc. Bến như các nhà bạ-nông, có ít nhiều rừng ruộng, thường thấy khi bắt tay cày cấy, đã phải đâm đầu vay lãi vay lời, đến khi giáp hạt, thóc mới chưa chín, thói cũ của nhà đã hết, lại phải khóm năm đến cửa nhà giàu vay thóc kinh-n ần, vừa xấu lại vừa kém ! Lúc gặt được hạt thóc về nhà, phải thì thóc giã lãi thóc, phần thì tiền giã lãi tiền, tính gót tính đầu có lẽ là nợ chưa đã, còn lấy đâu tích-trữ mà ăn ? Nếu gặp năm cạn lợt mất mùa, thường chưa giã xong nợ nay lại phải vay thêm nợ khác, vụ nọ tồn vụ kia, quanh đi quẩn lại, vẫn vướng-vít trong vòng công nợ, khó lòng mà mong mỏi một mỏ mày ! Ôi ! cảnh sinh-hoạt như thế tưởng cũng không phải là phần ít vậy.

3 *Xét đường sinh-hoạt của nghề công* — Anh thợ có may cửa, máy sợi phải hành thì nghề dệt vải kéo sợi bỏ ; có bán máy làm quần làm áo, thì người thì-công khó kiếm ăn về nghề đường chỉ mấy kim, có máy làm thóc làm gạo thì gặp hàng xáo khó kiếm lấy lời mảnh cám hạt tấm ; có máy làm đồ nắt thì nghề thợ rèn đủ đồ ủn đâu cũng khó tranh-lợi với các nhà chế-tạo tinh xảo. Cho nên biết rằng nghề công ở đời bây giờ trừ phi những nhà đại-tư-bản, đại-kỹ-nghệ, thì khó lòng mà chen vai thích cánh đề đứng trên trường sinh-hoạt đời nay. Hỏi vì sự thế đã đi như thế, nên chi đường lối sinh-nhai của nghề công bây giờ lại càng khó khăn vất vả ! Làm công nhật từ sáng đến tối nước mắt mồ hôi, mà tiền công cũng không được là mấy ! Làm công với số nợ sẵn kia mà tính cái giá tiền công với cái giá thân thể quanh năm lao-động chân tay suốt ngày rồi rã, thật cũng lại là không xứng chút nào. Ôi ! nhân-công các nước văn-minh được bằng đẳng được trọng giá là những nào ? Mà nhân-công nước mình sao đê liện sao lẻ rẫng tàn những nào.

4. *Xét đường sinh-hoạt của nghề thương.* — Bây giờ ngọn cờ thông-thương các nước pháp-phới suốt hoàn-cầu, chính là thời buổi thương chiến đương kịch liệt. Địa-lợi các nước ngày một mở-mang, nơi nơi hàng thổ-sản các nước ngày một nhiều, công-nghệ các nước ngày một tinh-xảo, cho nên đồ chế-tạo các nước ngày một thịnh, hàng hóa của các nước càng tiêu-thụ bao nhiêu, thì thương-nghiệp các nước càng thịnh-vượng phát-đạt bấy nhiêu ; thương nghiệp các nước càng thịnh-vượng phát-đạt bao nhiêu, thì đường sinh-hoạt của nghề thương nước mình càng gian-nan khốn-đốn bấy nhiêu, tưởng cũng là lẽ tất nhiên vậy.

Hiện tình thương-nghiệp nước ta là như thế, những nhà đại-thương có tư-bản, có thế-lực, cả trí giả gan, có công gắng sức để mong tranh cạnh quyền lợi với người ngoài, còn là khó khăn, còn là vất vả, huống hồ những nghề sinh-kế nhỏ mọn, hàng hợ loãng nhoáng, buôn không bán mọi, ba cọc ba đồng, buôn đầu chợ bán cuối chợ, dắt tiền buôn bưu chỗ bán !... Tưởng không đợi nói ai cũng biết nghề thương bấy giờ kiếm được đồng tiền được miếng ăn thật là khó lắm !

Song, dân nghèo trong nước ta có phải chỉ trong những hạng sĩ, nông, công, thương kể mà thôi đâu ! Nào là kẻ xe ngựa cực nào là gánh nặng suy vai, nào là xe hàng hóa tải đỏ đạc, người kéo trước kẻ đẩy sau, phải đem cái thân hình con người ra thay làm thân loài lừa ngựa ! Ôi ! những các hạng người ấy làm tôi tớ đồng tiền đến thế là cực điểm ! Lại còn như những hạng gái mua tần-tật càng là những bạng kèn cho kẻ đường, không có cơm mà ăn, không có áo mà mặc, không có nhà cửa mà ở, thật là chìm-đắm trong bể khổ đến thế là cùng cực ! Tưởng những người có nhân-đạo, có lương-tâm mất trông không nỡ ! Miệng nói không đành !

Trên chính-phủ đều rằng hết lòng làm ơn mọi đường lợi lích cho quốc-dân, song cũng là trông nom đại-thể mà thôi, lấy đâu chu-tất cho hết từng ly từng tí. Vậy những phương-pháp giúp đỡ dân nghèo, tưởng cũng là chức trách của chính người có tâm-huyết trong xã-hội ta vậy.

Phải người kỷ là ai ? Là các nhà đa-phú đại quí vậy. Tại sao lại bảo chức-trách của chính người phú-quí ? vì phải người ấy có thế lực rất mạnh mẽ, có tư-bản rất to lớn mới có thể đủ sức để mà hành động mà thi-thố các việc công-ích trong xã hội giúp các công cuộc tiến-hóa cho cả nhân-dân.

Vậy các ngài trong quan-giới với tự nghĩ rằng : Ta là bậc thượng lưu trong nước, ta đối với dân có cái trách-nhậm phải trông nom phải giúp đỡ, ta phải lợi-dụng cái vị-vọng ta, dùng hết cái quyền lực ta làm cho dân nước được nhờ ; cho bỏ cái lòng dân chúc-vọng « bụt sống muôn nhà, sao lành một xứ ».

Các nhà đại tư-bản nên tự nghĩ rằng : Ta là bậc phú-hào trong-nước ; coi những bậc phú-hào Âu-Mỹ, gặp việc công-ích bỏ ra hàng ức hàng triệu không tiếc ; vậy những việc công-ích nên làm để giúp đỡ mọi người ta có lẽ nào chịu bo bo giữ của không theo gương tốt của người Âu-Mỹ cho xứng đáng cái tư-cách một vị phú-hào ở nước Việt-Nam ?

Nếu các nhà phú-quí có lòng có đạo nên theo như lời một vị tể tướng nước Anh nói : « Các nhà đại-thương có tư-bản nên đồng lòng với nhau, trong mười phần dẫn-vốn nên bỏ một phần lập hội giúp người ». Lại nên theo như một người Anh khác nói : « Những nhà phú-hộ nên thiết-lập nhà-bảo xướng đại chế-độ để giúp cho thợ thuyền cũng mọi người nghèo có việc. Và những nhà đại-nhà đại-quí không nên hưởng cái vui thú một mình, mà cũng không nên để của cho con cháu ; cho nên tục Tây sau khi đã từ trần, thường đem những của cải còn lại cúng vào hội-thiện, nhà thương, trường học v. v. Nếu còn e thế chưa là thiện-pháp, nên lập tòa thiện-thư để chứa sách vở, giúp cho mọi người có chỉ hiếu-học không phải mua sách mà được tiện sự quan-lãm »

Ôi ! Ai là kẻ lòng lim dạ sắt không còn chút tâm-huyết gì thương tới đồng-bào, nghĩ tới tổ quốc thì mới để cho đường sinh-hoạt của quốc-dân có cái hiểm-trạng đáng lo đáng sợ. Còn ai đã có lòng lo đến cái vận-mệnh tương-lai cho quốc-dân, thường nên lưu-tâm chú ý đến vấn-đề này, khéo tìm thiện-pháp giúp đỡ những người vô nghiệp, chu cấp những bạng bần-dân. Tôi hằng những trong nghề sĩ, nông, công, thương có đủ thế-lực mà đứng trên trường sinh hoạt dương buổi cạnh-tranh bây giờ ; đến như những hạng dân lưu-ly nghèo khổ cũng được nhờ ơn lắm lắm.

H.-T H.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 20 Janvier 1923

Việc trù-bình ở nước Đức

Các đại-biểu của người làm điện-báo ở Essen từ chối không chịu làm việc đã bị bắt. Sau những người làm nổ lấy bèn đình công, thì viên giám-đốc sở ấy lập tức bị trục xuất cảnh ngoại.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 31 Janvier 1923

Bỉ với Pháp

Ngày hôm thứ ba M. Le Trocquer, tổng trưởng bộ Công-tác nước Pháp và đại-tướng Weygand đã thương trình cho chánh-phủ nước Bỉ biết những công việc của hai người đã xem xét trong hạt Rhur. Chánh-phủ hai nước bây giờ nhau về những phương-sách dự định thi hành. Quan Le Trocquer có nói : Tay rắng người Đức đình công nhưng hỏa-xa vẫn đi lại được. Việc vận-tải quân lính và lương-thực vẫn được binh thường. Nay mai xe hỏa cũng có thể chở hành-khách được.

Tại tòa trị-sự hội Vạn-quốc đã hội-nghị kỳ đại-hội-đồng Lord Balfour chủ tọa. Ở gờ tuyên dọ- một bức thư của Lord Corzon về cái vấn-đề **Mossoul. Trong bức thư ấy nói rằng nếu người Thổ nhất quyết không đội ý kiến và nếu việc chiến-tranh lại nguy ngập, thì lập tức phải triệu tập tòa trị-sự hội Vạn quốc mà người Thổ cũng được dự nghị một cách bình đẳng.** M. Viviani nói rằng hội-đồng xin ghi việc lời chánh-phủ Anh về việc ấy, và ông xin chúc vọng cho cuộc hòa bình được vững bền.

Trong kỳ hộ-đồng ấy, tòa trị-sự lại còn giải quy t xong về cái vấn-đề Danzig. Tòa trị-sự quyết nghĩ rằng nước Ba-lan có quyền từ chối không tiếp thành các viên đề nội-vụ hoặc ngoại-vụ có quan hệ đến thành ấy cùng nước Ba-lan, nhưng nước Ba-lan không có quyền cưỡng bách thành Danzig phải theo một chính sách trái với sự ích lợi của thành ấy.

Cuộc hội nghị giảng hòa Đông-âu

Báo *Le Temps* nói : Tại cuộc hội nghị giảng hòa Đông-âu, ngoài việc xét ra rằng phải-bộ nước Thổ và Hy-lạp đã ký bản giao-ước phụ nói về việc trao đổi nhân-dân M. Mantagna đại-biểu nước Ý, chủ tọa phụ bàn ấy có nói Hai phải-bộ ký bản giao ước riêng thì tờ hòa nghị cũng gần đến ngày ký rồi vậy, vì trong giao ước ấy có định rằng tờ hòa nghị có lập xong, thì giao-ước mới bắt đầu thi hành.

Nước Anh đối với nước Thổ

Báo *Le Temps* có nói rằng chánh-phủ Anh có đem viện binh đến miền **Mossoul** để phòng dự mọi việc. Các báo khác cũng đăng tin rằng tuy hiện tình rất yên ổn, song người Anh cũng thiên quân đến Gallipoli để phòng sự bất kỳ xảy ra ở Constantinople

Một chiếc tàu cũ của nước Đức

Chiếc tuần dương cũ của nước Đức tên là *Emden* mà Đức đã rớp cho Pháp trước kia, nay mai sẽ đem bầy trong các xưởng đóng tàu của nước Pháp ở gần Caen.

Việc nước Ai-cập

Trong bản dự thảo pháp hiến mới của nước Ai-cập mà hội-đồng các quan thượng-thư đương xem xét có định lập một thứ dân nghị viện của toàn-quốc công-cử, và một nguyên-lão nghị-viện một phần do quốc-dân công cử, và một phần do chánh-phủ tuyển cử. Lại định rằng chánh-phủ phải trách cứ về việc quốc-chính đối với nghị-viện. Về việc lập pháp thì cả nghị-viện và chánh-phủ cũng đều có quyền khởi-nghị.

Việc trù bình tại nước Đức

Sáng hôm thứ ba, đại tướng Degoutte là thống-đốc các đoạn trú-binh có tiếp các đại biểu báo-quán ở Dusseldorf. Ngài nói rằng quân lính nước Pháp đến họ Rhur cái mục-đích là để bảo-hộ các nhà kỹ-sư, chứ không phải là để chấm lược.

Chánh-phủ Berlin đang hết các cách ngăn ngừa dân sự bán hạt không được đồng lào công tác với các nhà quyền ; binh nước Pháp song bọn thợ thuyền không tuân theo mệnh-lệnh của chánh-phủ Berlin Chánh phủ Berlin bị lệnh cho các quan chức công nhiên phản đối. Chánh-phủ nước Đức gây sự như thế song binh gia nước Pháp theo một cái tôn chỉ quảng đại hơn binh gia nước Tbổ, nên không cỡ trông phát một cách bạo-ngược, vẫn đang một cái thái độ ôn hòa và nhân từ song cũng không phải là quá nhu nhược đâu. Các nhà quyền binh nước Đức quên rằng họ chống-cự lại nước Pháp thì dẫn xảy ra khó khăn đến đâu mặc lòng nước Pháp cũng không bỏ cái mục-đích của mình là làm cho những nhà kỹ nghệ nước Đức bẩy ray thu được lợi nhiều nay phải gánh một phần trong việc nộp bồi thường cho Đồng minh Liệt-quốc. Vậy việc ấy sau này có thiệt hại cho nước Đức, thực chỉ là cái lỗi của các nhà quyền binh nước Đức đó thôi.

Chiều hôm thứ hai, hầu hết những người làm hỏa xa ở tả-ngạn sông Rhin đình công, đến ngày hôm thứ ba đã có rất nhiều người làm việc. Đường hỏa-xa lại đi lại như thường, chỉ trừ ra ở Bonn và ở Coblence là không mà thôi. Bọn đình công hình như đã biết rằng đình công hại cho dân sự bản bạt bon là nước Pháp, nếu họ lại làm việc. Trong hạt Palatinat và địa-phận hầu quốc Bavière không có đàn đình-công cả. Nhà điện báo *Havas* có rằng các đại-biểu của hội liên hiệp của thợ mỏ đều không ưng-thuận đình-công

Tin Trung-hoa

Ngày 23 Janvier 1923

Hương-cảng đặc-điện

Người Quảng-đô ở Thượng-hải thông điện phản-đối việc Tôn-truyền-Phương sang đánh Phúc-kiến, và khuyên bảo Tôn nên nhường cho Hứa-sùng-Trí về Việt đông. Lý-bình-Vinh từ chức, đổi bổ Quảng-châu. Hồ-hán-Khanh hoan nghênh quân Hoàng-minh-Đường vào Canton. Lý hội-Quân nhận chức Việt-quân Đông-tư-lệnh. Ngụy-bang-Bình thông điện nhận chức Thiết lộ-quân tổng-tư lệnh. Ngày hôm qua, Hồ-hán-Dân đã nhận chức lình-trưởng Tôn bang-thắng lại tạm bodn chưa về Quảng-châu Tôn tổng-thống điện cho các quân ở Quảng-châu tiến đánh Huệ-châu. Lý-phúc-Lâm đã đến Quảng-châu. Trần-quỳnh-Minh tiên-hợp với Vương-hiếu-Trác để đánh Phúc-kiến. Tôn-truyền-Phương đã t ế đến biên giới Phúc-kiến. Quân Lư-vĩnh-Tường rút sang Điềm cũ, để đuổi đánh phía sau.

Cao-đẳng cố vấn

Lê-nguyên Hồng đón Lư-Tín làm Cao đẳng cố-vấn, đến về Thượng-hải vào yết-kiến Đường-thế Xuyên

Các vụ hội-nghị

Các vụ hội nghị, trừ Trương-thiệu-Tăng không kể, ngoài ra chỉ có Tỉ-triệu Cơ, Bành-đoàn Dĩ, Lý-cần-Nguyên và Lý-đình-Tân đến dự hội

Tin Tào-Côn

Trương-thiệu-Tăng tiếp được điện văn của Tào-Côn mừng về việc Nội-các, rất lấy làm đắc ý

Tin Vương chinh-Đình

Vương-chinh-Đình tuyên ngôn quyết không chịu nhận chức Tư-pháp tổng-trưởng.

Tin Nam kinh

Nam nữ học-sinh tại các trường ở Nam-kinh đến tỉnh hội chỉ-trì về việc tài giảm giáo phí Phụ-Hoàn xin lĩnh cảnh-sát đánh đuổi. Tỉnh-hội đang điện-đình. Việc này phong-trào rất đỏ-dội

Ngày 24 Janvier 1923

Hương cảng đặc-điện

Quân Hứa-sùng-Trí đã đến Sơn-đầu Tôn-tổng-thống thông điện cho Đệ-g-trạch-Như làm tỉnh-trưởng ; Ngô-lịch-Bân làm điềm vận-sứ ; Dương-tây-Nhaam, làm tài-chính tổng-trưởng Hồ-hán-Dân, Lý-liệt-Quân, Ngụy-bang Bình và Châu-Lễ làm fy-viên-trưởng. Dương-khôn-Như ở Huệ-châu tuyên bố đặc lệp Quế quân nhiều loạn hiện đã chước giới Quân-quảng-đông phải trụ-trát ở các nhà thự Hiện tình Quảng-châu rất nguy cấp.

Ôn-tế-Sâm và Trương-bá-Liệt tranh nhau chức tư-pháp tổng-trưởng Trương,khó lòng được.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản quán xin các người mua bán hễ có việc gì viết thư đến nói báo-quán, thì cho biết mấy tờ in ở tờ giấy gói hàng nào là gửi cho báo, miễn cái giấy quảng bá, để cho người làm ấ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay bỏ vào tủ, hoặc thêm quá, không sao tìm được, thành ra nhiều thì bản-quán không biết ai mà trả lời

Kết-cục giải-thưởng Balzac

Chắc các độc giả nghe thấy nói có giải-thưởng Balzac để tặng cho đấy nhỉ ? Vâng, cũng để lâu rồi thực, nhưng nay mới rõ cái kết-cục xin nhắc lại các ngài nghe. Cái giải-thưởng đó một nhà-băng tên là ông Basil-Zaharof xuất ra một món tiền khá to là 30.000 quan, để-bởi một hội-đồng chấm quyền kén chọn lấy một tay trước-lác trong bọn làng văn thực xác-đáng cái trọng thưởng đó. Hội-đồng chấm quyền là ông Paul-Bourget, Maurice Barrès, René Boylesne. Léon Daudet, Elémir Bourges, Marcel Boulenger, Edmond Jaloux, George Duhamel còn nhiều nữa, toàn những tay cự-phách trong làng nho cả. Ta ai đã từng đọc văn của các cụ tất đã rõ cái đặc-tài riêng của từng cụ, mỗi cụ hay đi một lối, mỗi cụ giỏi đi một đường nói tóm lại là rất các bực lão thành đáng làm mô-phạm, đã tài-trí giữ cái giải-thưởng Balzac để giao lại cho một tay nào đáng được cái danh-dự đặc-biệt là cái danh-dự « giải giải » Một hội-đồng khảo-văn đích-đáng như thế tất chọn được một ông văn-sĩ đích đáng, không còn quan-ngại gì nỗi kén người một cách hấp-tấp nữa, xa sự công bằng nữa. Thế nhưng mà kỳ thực thấy — rồng rắn trong nhà tháng giới, hội đồng kỳ-khu lựa lọc trong 30) quyển, tự nhiên trời gió biển làng văn gửi lại mà kết-cục không chọn được một quyển nào gọi là bắn hoàn-toàn ý hội-đồng-khó-g được một quyển nào được cái vinh-dự đáng đem phô-trương danh-hiệu tác-giả cho công-chúng hoan-hô cả. Tại sao vậy ? Lỗi tại hội-đồng chấm văn chăng ? Không được công bằng chăng ? Điều đó không đám chắc. Ba trăm quyển đủ các lối tiểu-thuyết nào thuộc về lối đa-kỳ, phiêu lưu, nào thuộc về ngôn-tình, về tâm-lý, vàng, thau lẫn lộn, khiến cho các nhà chấm văn phải rối lòng, một trí, sự phê-bình thêm quanh-quẩn hỗ-đỡ. Song, ba trăm quyển hội-đồng còn đành lòng lọc lại mười quyển để phúc-khảo. Trong mười quyển sau còn lại được hai quyển. Hỏi rằng tại nào, đáng giá kia ? Mà hai quyển đó của ai ? Một quyển nhan đề là « Siegfried et le Limousin » của ông Jean Giroudoux, một quyển là « Le Prédestiné » của ông Emile Baumann. Hai cuốn sách đó làm cho trong hội-đồng sinh ra lắm điều bình-luận hịch liệt, nhiều ông trái ý nhau. Đến sau kết-cục giải chia làm đôi, mỗi ông được một nửa

Thế mới biết làm được một quyển tiểu-thuyết không phải là dễ. Khó lắm ! trong ba trăm quyển mà không được hẳn một quyển là hoàn-toàn.

***

Nói đến giải-thưởng Balzac lại nhớ đến quốc-văn nước nhà, lại nghĩ đến sách vở nước nhà, lại ngẫm đến người nước nhà. Trông người lại ngẫm đến ta vị chi là thế.

Qui hồ thay là cái lòng ông B. Zacharof ! Văn-chương sách vở giàu như nước Pháp, biết bằng bao nhiêu mà kể là những bộ kiệt tác mà ông B. Zacharof cũng không lo thừa. Ông xuất ra 30.000 quan — 30 000 quan đối với ông bọc vạn vẫn là không mấy — nhưng cái ý tưởng ông đã cao đến thế tưởng không phải là thừa. Ý-tưởng muốn ghi nhớ cái kỷ-niệm rất tuyệt một nhà văn-hào trứ-danh để quảng khuyến khích các nhà văn-sĩ hiện thời để làm một tay văn-sĩ trứ danh sau này. Ý tưởng đáng làm-gương cho ta ngày nay, thứ nhất trong buổi quốc văn còn nghèo nàn, nhà văn sĩ còn hiếm. Quốc-văn còn nghèo, văn-sĩ còn hiếm, thế nhưng để có ông nào nuợn ta như ông B. Zaharof ở đâu. Không ! ta nhậy quốc-tẩn nấy

mềm đ n giờ, ta chưa có ông B. Zaharof An-nam nào cả. Những ông bảo phú nước nhà không phải là không có những cái ý-tưởng của các ông giàu nước ta — một phần lớn là để tiêu mưu cải danh vọng hão huyền. Các ông còn cố vào luồn rẻ cúi mà lo cái phẩm hàm ; thực là lụy khổ đến thân. Lụy khổ mà nào có nên công trạng gì ? À quên để lóc bà con Nước ta ngày nay [illegible]

Nghĩ mình từ thuở vào đây.
Nặng nhiều bề mộm tháng ngày vui chơi.
Ở ăn thì để có nơi,
Yến đan thì để có người thuốc thang.
Người bảo-mẫu lại yên thương.
Chơi đâu cũng có kỷ cương rành rành
Mong sao ta chóng trưởng thành,
Cố-công học lập dương danh nước nhà
Các Ngài là bậc cao xa,

Việc đắm tàu Vĩnh-long

Mấy tháng trước vô-tuyến-điện có báo cho ta biết tin tàu *Vĩnh-long* bị đắm ở địa-trong-hết, mới đây xem các báo bên Tây gửi sang lại biết thêm những tin tức như sau này :

Cả thảy có 15 người bị hại. Trong 15 người ấy thì có hai người đàn bà, một người đàn bà Pháp-chính — Quan phó Chưởng lý de Saint Michel Danezat tại tòa Thương-thẩm Bắc-kỳ nay về làm đốc học trường Cao-đẳng Pháp-chính thay M. Morché từ chức.

Trường nữ Sư phạm — Melle Ng thị Trực Viên, học-sinh trường nữ Sư phạm Hanoi, nay được lĩnh một số tiền trợ cấp là 30 đồng bạc.

Tiền từ tuất.— Cấp 5 p. 50 tiền từ tuất giao cho Mai-trung-Cung là mẹ ty M. Mai-trung-Lâm, thông phán hạng nhì hồi hưu, Hà-lâm biên tử (7.1), tạ thế ngày 4 Décembre 1922

Ngạch Kiểm lâm. — M. Đoàn-v-Nguyên thi đỗ chuyên nghiệp trong ngạch Kiểm-lâm thi nay bổ chuyên môn các sự Kiểm lâm

4 ông nghị-viên : MM. Lê văn-Tứu Hoàng-văn-Bổ, Nguyễn-văn-Mậu và Loan

Nguyên khi trước hội chúng tôi gọi là « Hợp-Hiến Hội » mà tất cả trong hội chỉ có chừng độ ngoài năm mươi qui viên mà thôi ; tới nay, từ khi trong hội đã bầu cử ông Nguyễn văn-Phúc làm Trưởng-hội đến giờ thì ông đã xin phỏ Thống-sứ đổi

Do Văn Hoàng Cứu Hỗ Petrus Ký Huỳnh Thúc Kháng Không Quân Dương (Tuyển tập Văn học Việt Nam)

con. Nhưng mà không, lòe là lòe bịp ngu dân vô-học, chứ bọn thức giả coi cách hành động của các ông lấy làm khó coi. Vậy là có tiền nên lấy gương ông B. Zaharef mà soi nghề: là đem tiền vào mà dùng việc công-ích khác con bạc.

Nhưng tấu từ nay bên Nam-Việt mà lại có một ông nào như ông B. Zaharef thì là nên lấy tên ai mà đặt giải-thưởng. Xét trong lịch-sử văn-chương nước ta kể các bậc tiền-bối công-nghiệp cụ đáng gọi được là thần-thánh trong nghề văn, nhưng trải một cuộc lịch-sử khá dài mà chỉ còn trơ có một quyển Kiều là có thể cho ta cái danh dự phô với người ngoại-quốc rằng: « Riêng nước chúng tôi bao năng-nề, nên xét văn trong quyển chuyện Kiều thì tưởng không kém gì văn trong pho kiệt-tác các nước gọi là văn-tự ». Tôi cũng bất-đắc-phải tạm tuyển quyển Kiều thêm rươm, vậy chỉ nước gì lấy mai ta sẽ có cái giải thưởng Nguyễn-Du để khuyến-khích các nhà trước-tác.

Ấy, cho thưởng hội giải thưởng Nguyễn-Du, mà các nhà văn-sĩ ta đã vội đi làm sách mới — nói làm tiểu-thuyết thì đúng hơn. Xin cho tuồn, làm làm một quyển tiểu-thuyết là góp nhặt được một chuyện cao, ngồi thêm vào cho nó có tình cộ cảm xúc, rồi thuật lại thẳng một hơi, một mạch cho xuôi tai, cho rõ chuyện mà đã vội gọi là làm được tiểu-thuyết rồi đâu. Cái khó kết-cấu nên được bộ tiểu-thuyết hay, hợp tuồi hợp cảnh, chỉ có nhà nào đã qua mọi rõ cái khó ấy, còn những ông đại-bác viết liều, nhằm mắt mà viết, có cố gắng mà viết cho xong thành chuyện thì chưa rõ được cái nhọ ấy. Mà cái nghề viết tiểu-thuyết chỉ đều có thể thì ta làm cũng được, để qua mắt rõ.

Vậy các nhà văn-sĩ ta trước khi mong có quản thưởng Nguyễn-Du ra đời, thì trong lịch sử quốc văn ta sẽ có một cái kỷ-nguyên mới. Mong lắm!

Phi-bảo-Thạch

Bài ca Âu-trĩ-viên

Theo lời Ngô-thì-Quyên nữ-sĩ thì cuộc thi bài ca Âu-trĩ-viên vang rằng lắm-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bán-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách làng văn, rồi sau mới bàn đến việc định-duyệt. Vậy xin tỏi để các ngài biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giấu tên, thì đành số thứ-tự mà thôi.

XI.VIII

Kính lòng đẳng trạch đồng bào.
Hỏi là Âu-trĩ khác nào dạo ấy,
Có quan lồng-đốc trong thấy,
Là Hoàng Tiến-bảo đại nhân tán.
Giữa xa thơm nức hương lân,
Các quan bỏ của lập nên hội này.
Anh em ta được vui vầy,
Là nhờ cái chữ nghĩa hay các Ngài.
Mai sau mà được nên người,
Thì công dưỡng dục anh tài nhớ đâu
Anh em ta họp cùng nhau,
Cùng nhau ca tụ mấy câu sau này :
Nước nhà đương buổi nguy nay,
Nhiều người trai trẻ mới hay kịp người.
Hội này chính lớn theo đòi anh em.
Cũng nhau gắng sức đua chen,
Học hành chăm chỉ cho nên hiền tài.
Cây kia mà được tốt tươi,
Cũng là nhờ sức tải bồi mới nên
Nước nhà nhiều học anh niên,
Thì công hội Âu-trĩ viên đứng đầu
Anh em ta họp cùng nhau,
Cùng nhau chúc hội dài lâu sau này.

Hồ-công-an nh trường là dân Lạc-Hồng
Sau này học tập thành công,
Quan trên trông xuống thôn lồng xét
bao.
Biết người là được hay nào.
Dẫu rằng vì nước khác nào vì ta
Chúc : mừng nước Pan-lăng sa,
Chúc mừng nước Việt-Nam ta lâu dài.
Chúc mừng chương hội các Ngài,
C úc mừng qui hội muô.. đời dài lâu

ĐẠI-BÁC KHÔNG-LỒ

Ở Angoulême có in đến nói rằng xưởng chế khí-giới ở Ronelle (nước Pháp) mới đúc xong một khẩu đại-bác rất lớn.

Đại bác ấy dài 23m. cả xe lẫn súng nặng là 230 tấn, bắn được một viên đạn nặng 420 kilogrammes đi xa được 90 kilomètres. Đại-bác ấy sau này dùng để bảo-hộ các miền duyên hải, trại bác không lỗ ấy xưa nay nước Pháp mới có khẩu này là nhất-thứ nhất vậy.

Bàn góp mấy câu về cách ăn tết

Bản-quán tiếp được bài sau này đáp lại bài « Ta nên cải tương cách ăn tết » của ông Tăng-xuân-Mai, xây xin bỏ bớt mấy câu chỉ trích quá dáng đáng lắm bào trương cho rộng đường dư luận.

Tối hôm 8-2, tôi coi số báo 1760, có thấy bài « Ta nên cải-tương cách ăn tết » của ông Tăng xuân-Mai. Tôi không biết đồng-hương với những ý-tưởng của ông trong bài ấy, vậy tôi có mấy lời đáp lại như sau này :

Nước ta có nhiều điều tốt đẹp làm cao-quí, là trọng cưới, là cuộc tín để giải buồn, nhưng vui đua Á-châu từ xưa đến nay, thì dân ta là một đứng cầu mâu về vang, ấy là làm nhiều, quanh năm không nề hà — tôi nói đâu ta cho tôi không nói cả, cậu cứ của ta.

Vậy ấu làm cực khổ như thế, thì cũng phải có một hôi mà ngài ngơi, cho thư thái về tinh-thần, cho mà nó lòng người, về cho cuộc đời được hưởng tí ti vị một đôi chút. Thuở xưa ở bên La-mã (Rome) có một hạng người cũng sống vui vẻ, mà không được hưởng cái thú-vị của đời ấy, nhưng đó là quốc-dân quản mọi vậy (esclaves). Thế mà ông lại muốn cho dân ta cũng phải chịu cái tình cảnh như hạng người ấy nay sao mà bảo dân ta đương ăn Tết ?

Ngày Tết không cho ta dọn cỗ đọn bàn làm bà, quét bụi, treo niễn, hóng đối cho về vang, ra đường trong nhà trong cửa, ngày lễ không cho ta lui tới với nhau, rằng ít tình tự với nhau cho vui đi với nhau một miếng mới, uống của nhau một chén rượu mà mong ngày xuân mới, mà chúc bình an khang thái cho nhau, cho ông cho tôi xi xét ba ngày tết một đôi tiếng pháo để cho ấm cúng trong vườn trong nhà, thì chẳng hóa ra nệp hòi nhỏ nhặt lắm ru ?

Còn những lễ tiên nêu, ta nên, đưa ông táo, rước ông ba thì cũng lễ lộp-ta tế, đám đề tế, cũng không can hại gì đến cái nền kinh tế của nước ta. Tuế sao gọi rằng nữ-tiện, sao gọi rằng ê-trệ ?

Vì ông không rõ cái nghĩa ngày Tết của nước ta, vì ông không thấu cái mục-đích của chúng sinh (l'homme est né pour vivre — maximum de plaisirs avec minimum de peines) nên ông mới có cái ý-tưởng ấy đối với cái lễ Tết của nước ta.

Gia Hương

Có thi (詩) tất phải có họa (畫)

Xin nói để các độc-giả biết rằng M. Trần-Phênh và M. Tạ-đình-Ninh là hai nhà danh-họa ở Hà-thành, đang gia sức vẽ các bức tương-đồ và tranh-cảnh về sự-tích Mạnh-lệ-Quân, để cho kịp đến đầu xuân này sẽ có sách « TÀI-SINH-DUYÊN » bán. Các bức vẽ này so với các bức vẽ ở trong bộ « Song-phượng-kỳ-duyên » có phần lại đẹp hơn nhiều.

3508

Mong sao học tập chuyên cần,
Hồ công an nh trường là dân Lạc Hồng
Sau này học tập thành công,
Quan trên trông xuống thôn lồng xét
bao.
Biết người là được hay nào.
Dẫu rằng vì nước khác nào vì ta
Chúc : mừng nước Pan-lăng sa,
Chúc mừng nước Việt-Nam ta lâu dài.
Chúc mừng chương hội các Ngài,
C úc mừng qui hội muô.. đời dài lâu

ĐẠI-BÁC KHÔNG-LỒ

Ở Angoulême có in đến nói rằng xưởng chế khí-giới ở Ronelle (nước Pháp) mới đúc xong một khẩu đại-bác rất lớn.

Đại bác ấy dài 23m. cả xe lẫn súng nặng là 230 tấn, bắn được một viên đạn nặng 420 kilogrammes đi xa được 90 kilomètres. Đại-bác ấy sau này dùng để bảo-hộ các miền duyên hải, trại bác không lỗ ấy xưa nay nước Pháp mới có khẩu này là nhất-thứ nhất vậy.

Bàn góp mấy câu về cách ăn tết

Bản-quán tiếp được bài sau này đáp lại bài « Ta nên cải tương cách ăn tết » của ông Tăng-xuân-Mai, xây xin bỏ bớt mấy câu chỉ trích quá dáng đáng lắm bào trương cho rộng đường dư luận.

Tối hôm 8-2, tôi coi số báo 1760, có thấy bài « Ta nên cải-tương cách ăn tết » của ông Tăng xuân-Mai. Tôi không biết đồng-hương với những ý-tưởng của ông trong bài ấy, vậy tôi có mấy lời đáp lại như sau này :

Nước ta có nhiều điều tốt đẹp làm cao-quí, là trọng cưới, là cuộc tín để giải buồn, nhưng vui đua Á-châu từ xưa đến nay, thì dân ta là một đứng cầu mâu về vang, ấy là làm nhiều, quanh năm không nề hà — tôi nói đâu ta cho tôi không nói cả, cậu cứ của ta.

Vậy ấu làm cực khổ như thế, thì cũng phải có một hôi mà ngài ngơi, cho thư thái về tinh-thần, cho mà nó lòng người, về cho cuộc đời được hưởng tí ti vị một đôi chút. Thuở xưa ở bên La-mã (Rome) có một hạng người cũng sống vui vẻ, mà không được hưởng cái thú-vị của đời ấy, nhưng đó là quốc-dân quản mọi vậy (esclaves). Thế mà ông lại muốn cho dân ta cũng phải chịu cái tình cảnh như hạng người ấy nay sao mà bảo dân ta đương ăn Tết ?

Ngày Tết không cho ta dọn cỗ đọn bàn làm bà, quét bụi, treo niễn, hóng đối cho về vang, ra đường trong nhà trong cửa, ngày lễ không cho ta lui tới với nhau, rằng ít tình tự với nhau cho vui đi với nhau một miếng mới, uống của nhau một chén rượu mà mong ngày xuân mới, mà chúc bình an khang thái cho nhau, cho ông cho tôi xi xét ba ngày tết một đôi tiếng pháo để cho ấm cúng trong vườn trong nhà, thì chẳng hóa ra nệp hòi nhỏ nhặt lắm ru ?

Còn những lễ tiên nêu, ta nên, đưa ông táo, rước ông ba thì cũng lễ lộp-ta tế, đám đề tế, cũng không can hại gì đến cái nền kinh tế của nước ta. Tuế sao gọi rằng nữ-tiện, sao gọi rằng ê-trệ ?

Vì ông không rõ cái nghĩa ngày Tết của nước ta, vì ông không thấu cái mục-đích của chúng sinh (l'homme est né pour vivre — maximum de plaisirs avec minimum de peines) nên ông mới có cái ý-tưởng ấy đối với cái lễ Tết của nước ta.

Gia Hương

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 1er Février này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 85

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 1er Février 1923* 3 % 58 — 57 1415 1/4 67 4 95 4 1908 60 67 — 57 1920 87 4 p. — 67 1920 87.

Tin tàu. — *Tàu Hanoi* mang thư ở Hải-phòng qua Hải-dâu và Quảng-châu-loan ; khởi hành ở Haiphong ngày 4 Février hồi 8 giờ.

Tàu tha ở Hanoi đem xuống Haiphong ngày 3 Février, chuyến xe-hỏa số 7, hồi 20 giờ 07

Hội chợ Hanoi. — Hội-đồng trị-sự hội chợ Hanoi đến chiều hôm thứ bảy 3 Février 1923 hồi 10 giờ sáng sẽ họp tại phòng Thương-mại Hanoi.

Quan Thanh-tra Nerès tại Ailao. — Hôm no báo báo có đăng rằng chiếc thầy phi-cơ quan chánh Kiểm-sát Tài-chính Nerès đi thanh-tra tại A-lao phải hạ máy xuống giữa đường mà vì giấy thép đưa không có tin tức gì cả thì nay được tin rằng ngài đang ở Packnan. Chiếc thầy phi-cơ vì hỏng máy cho nên ngày 26 hồi 13 giờ 30 phải hạ xuống ở đó. Ngài ngỡ mấy vẫn được vô sự.

* * *

Về việc cấp bản-quán có nhận được tin của phủ Toàn quyền lại nói như sau này :

Chiếc thầy phi-cơ « General Leperrite » đã hạ xuống sông ngày 26 hồi 13 giờ 30 được bình thường, về phía bắc Keng-luong vì thiếu nước. Cái phụ phao bị nước chảy cho nên máy không chạy được.

Quan Nerès và quan hai Lamberti vẫn máy lẩy, ngày 27 hồi 15 giờ 30 để đến nghỉ tại làng Vatneau thì ở đó đã sẵn một chiếc bè để chở các ngài xuôi. Ở Luang-Prabang có cho một chiếc thuyền xuống đón các ngài thì chắc để đến nơi ngày 28 rồi.

Về qui-quốc nghỉ. — Quan công-sứ Lauter tỉnh Lạng-sơn vừa có nghỉ định được nghỉ 10 tháng qui-quốc. Nghe đâu hết hạn nghỉ lẩy ngài sẽ được về hưu.

Cũng thượng tuần tháng tư tây thì ngài xuống tàu.

Các quan đi tàu « Porthos » ở Pháp sang. — *Tàu Porthos* ngày 26 Janvier ở Pháp đã chạy sang Đông-pháp. Trong số các hành khách đi tàu lẩy thì có các quan cai trị Barthélemy, Tanguerey, Estrope, Bouchet, Colombon, quan *docteur* Degorge, Đốc-học trường Thuốc Hanoi, vân vân.

Một việc chưa tìm ra mối — Mấy hôm nay ở thành phố có tin đồn rằng một chàng thiếu-niên vì chuyện hoa-nguyệt mà bị kẻ thù dụng mưu thiếm mất một đoạn. Tin lẩy thật khó xét ra được sự nọ sự kia, vì bên thiếm với bên bị thiếm nghe đâu cũng im điếc, cho nên sự tình và Tòa án cũng chưa hề gì nghe. Hiện chỉ biết rằng người thiếm-niên trạc ngoài 20 tuổi, bọn-sinh ở trường Luc-lộ mà bệnh trạng có lẽ đã ít không lẩy gì làm nguy lắm.

Cứ như lời đồn mấy bữa nay thì gã thanh-niên lẩy nghe đâu vì mắc mưu một ả ở nào đã có tình-nhân rồi, mà người tình-nhân thứ nhất vì quá ghen mà lẩy kẻ hại người tình-nhân thứ hai ở trong một nhà số 11 nào đó. Câu chuyện đó thật là khó xét được ra mối. Lẽ thứ nhất là rất nhiều người lẩy vì bực chuyện mà thiếm đi rồi mới biết. Hai nữa là nếu không nói thì lẩy kẻ thù phải dùng thuốc gì mà mới lẩy thì thú làm xong được tội ác ấy, mà nếu không có thuốc mê thì lẩy phải đông người mới nắm giữ cho người bị thiếm khỏi kêu, khó kháng cự lại. Lại có tin đồn nữa người lẩy vì bực chuyện nhà mà tự thiếm lẩy. Như vậy thì phải là người có gan lẩy thường vì rằng có ai lẩy tự ở chỗ lẩy bao giờ.

Đó còn là một điều bí-mật, chắc rằng sở Mật-thám sau này sẽ xét ra mối được.

MỚI XUẤT BẢN
Cuộc Tang Thương
(Nghĩa Tang-thương)
Bộ tiểu-thuyết Xã-hội
Hồi thứ nhất gồm 64 trang, giá 0$30
Tác-giả giữ quyền. O 14
Ai muốn mua xin viết thư cho
M. BÙI-VĂN-ĐỌC, 61-63 Rue du Colon Hanoi.
3520

Tiền trợ-cấp. — Những người có tên sau này được lĩnh tiền trợ cấp :

Mme Trần-thị Nea, quán làng Đại-lão, huyện Vụ bản, tỉnh Nam định, là vợ góa M. Ng-tiến-Gấu, hội-viên ngoại-Công-chánh, từ thế ngày 22 Septembre 1922, được lĩnh 30 p.

Mme Nguyễn-thị-Anh, quán làng Thượng-đồ, huyện Tiên-hưng, tỉnh Nam-định là vợ góa M. Đoàn-ngọc-Tảo, thừa phái, từ thế ngày 13 Juin 1922, được lĩnh 20 p.

Mme Đặng-hữu-Tú số 72 phố Đồng-kiểu, tỉnh Hải-dương, là vợ góa một người thư-ký ngạch tòa Sứ, từ thế ngày 31 Octobre 1922, được lĩnh 20 p.

Mme Ng thị-Tứ, quán làng Đông-đội, huyện Vụ bản, tỉnh Nam định, là vợ góa M. Ng-tiến-Đức, thư ký ngạch Kho bạc, từ thế ngày 21 Mai 1921 được lĩnh 20 p

M. Ng v-Tiếp, ở số 39, phố Protectorat, tỉnh Nam-định, là thân phụ M. Ng-v-Dân, thư ký ngạch tòa Sứ, từ thế ngày 14 Octobre 1922, được lĩnh 15 p.

Mme Ngô-thị-Trí, quán làng Đoàn-duyên, huyện Tuanh-liêm, tỉnh Hà-nam, là vợ góa người lính khố xanh Đào v-Khải, từ thế ngày 11 Septembre 1922, được lĩnh 15 p.

Mme Cao-thị-Miên, là vợ góa người thợ phái tại sở Hàng-hải Haiphong là Bùi-quang-Liên, tạ thế ngày 25 Octobre 1922, được lĩnh 25 p.

Mai thị-Toẽ, quán làng Khả-lâm, huyện An-lão, tỉnh Kiến-an, là con cô nuôi người lính khố xanh Mai-v-Thây tạ thế ngày 25 Octobre 1922, được lĩnh 10 p

Mme Đoàn-thị-Chí, quán làng Vănxuyên, huyện Phong-doanh, tỉnh Nam-định, là vợ góa M. Trần-Dzinh, thừa phái ngạch nhất, tạ thế ngày 30 Mai 1922, được lĩnh 15 p.

Một số tiền trợ cấp là 30 đồng bạc.

HOA SẮT

Nhân dịp tết, xin các ngài nhớ đến nhà Cửa PERLE Đồng Passignat 11 & 13 Rue Borgnis Desbordes Hanoi, ở đấy có bán đủ các thứ hoa giấy, hoa sắt, hoa sứ, khung ảnh, các thứ đồ chơi, đồ bầy trong nhà, đồ biếu tết, vân vân...

3523

Một việc chưa tìm ra mối — Mấy hôm nay ở thành phố có tin đồn rằng một chàng thiếu-niên vì chuyện hoa-nguyệt mà bị kẻ thù dụng mưu thiếm mất một đoạn. Tin lẩy thật khó xét ra được sự nọ sự kia, vì bên thiếm với bên bị thiếm nghe đâu cũng im điếc, cho nên sự tình và Tòa án cũng chưa hề gì nghe. Hiện chỉ biết rằng người thiếm-niên trạc ngoài 20 tuổi, bọn-sinh ở trường Luc-lộ mà bệnh trạng có lẽ đã ít không lẩy gì làm nguy lắm.

Cứ như lời đồn mấy bữa nay thì gã thanh-niên lẩy nghe đâu vì mắc mưu một ả ở nào đã có tình-nhân rồi, mà người tình-nhân thứ nhất vì quá ghen mà lẩy kẻ hại người tình-nhân thứ hai ở trong một nhà số 11 nào đó. Câu chuyện đó thật là khó xét được ra mối. Lẽ thứ nhất là rất nhiều người lẩy vì bực chuyện mà thiếm đi rồi mới biết. Hai nữa là nếu không nói thì lẩy kẻ thù phải dùng thuốc gì mà mới lẩy thì thú làm xong được tội ác ấy, mà nếu không có thuốc mê thì lẩy phải đông người mới nắm giữ cho người bị thiếm khỏi kêu, khó kháng cự lại. Lại có tin đồn nữa người lẩy vì bực chuyện nhà mà tự thiếm lẩy. Như vậy thì phải là người có gan lẩy thường vì rằng có ai lẩy tự ở chỗ lẩy bao giờ.

Đó còn là một điều bí-mật, chắc rằng sở Mật-thám sau này sẽ xét ra mối được.

MỚI XUẤT BẢN
Cuộc Tang Thương
(Nghĩa Tang-thương)
Bộ tiểu-thuyết Xã-hội
Hồi thứ nhất gồm 64 trang, giá 0$30
Tác-giả giữ quyền. O 14
Ai muốn mua xin viết thư cho
M. BÙI-VĂN-ĐỌC, 61-63 Rue du Colon Hanoi.
3520

Tiền trợ-cấp. — Những người có tên sau này được lĩnh tiền trợ cấp :

Mme Trần-thị Nea, quán làng Đại-lão, huyện Vụ bản, tỉnh Nam định, là vợ góa M. Ng-tiến-Gấu, hội-viên ngoại-Công-chánh, từ thế ngày 22 Septembre 1922, được lĩnh 30 p.

Mme Nguyễn-thị-Anh, quán làng Thượng-đồ, huyện Tiên-hưng, tỉnh Nam-định là vợ góa M. Đoàn-ngọc-Tảo, thừa phái, từ thế ngày 13 Juin 1922, được lĩnh 20 p.

Mme Đặng-hữu-Tú số 72 phố Đồng-kiểu, tỉnh Hải-dương, là vợ góa một người thư-ký ngạch tòa Sứ, từ thế ngày 31 Octobre 1922, được lĩnh 20 p.

Mme Ng thị-Tứ, quán làng Đông-đội, huyện Vụ bản, tỉnh Nam định, là vợ góa M. Ng-tiến-Đức, thư ký ngạch Kho bạc, từ thế ngày 21 Mai 1921 được lĩnh 20 p

M. Ng v-Tiếp, ở số 39, phố Protectorat, tỉnh Nam-định, là thân phụ M. Ng-v-Dân, thư ký ngạch tòa Sứ, từ thế ngày 14 Octobre 1922, được lĩnh 15 p.

Mme Ngô-thị-Trí, quán làng Đoàn-duyên, huyện Tuanh-liêm, tỉnh Hà-nam, là vợ góa người lính khố xanh Đào v-Khải, từ thế ngày 11 Septembre 1922, được lĩnh 15 p.

Mme Cao-thị-Miên, là vợ góa người thợ phái tại sở Hàng-hải Haiphong là Bùi-quang-Liên, tạ thế ngày 25 Octobre 1922, được lĩnh 25 p.

Mai thị-Toẽ, quán làng Khả-lâm, huyện An-lão, tỉnh Kiến-an, là con cô nuôi người lính khố xanh Mai-v-Thây tạ thế ngày 25 Octobre 1922, được lĩnh 10 p

Mme Đoàn-thị-Chí, quán làng Vănxuyên, huyện Phong-doanh, tỉnh Nam-định, là vợ góa M. Trần-Dzinh, thừa phái ngạch nhất, tạ thế ngày 30 Mai 1922, được lĩnh 15 p.

Mông bổ. — Mme Từ-thị-Sắt, ivợ, giáo thụ ứng ngạch sơ-học chánh Trung-kỳ trước từ dịch, nay lại mông bổ trợ giáo thụ ứng ngạch sơ-học chánh Học-chánh Bắc-kỳ.

M. Vũ-Bích-Đức, có bằng Sơ-học Pháp Việt, mông bổ trợ giáo tập sự.

Mlle Mai-trung-Ngọc, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, mông bổ trợ giáo tập sự.

M. Vũ-văn-Tiến, có bằng Sơ-học Pháp Việt, mông bổ trợ giáo tập sự và bổ đi Hongay thay M. Phan-trọng-Thanh.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin có lời cảm tạ các cụ, các ông và các bà đã có lòng đoái đến đi đưa đám thân mẫu, nhạc-mẫu, tôi mẫu chúng tôi là làng Cổ-giám hôm 13 tháng chạp ta mới rồi. Trong khi bối rối, có điều gì sơ suất xin các cụ, các ông và các bà thứ cho.

Cô ai tử : Ng đình-Giuộ, Quản-lý hiệu Cự-an.
Hôn tử : Ng-thị-Lộ,
Tế tử : Ng-hữu-Nghĩa, thư ký số Hỏa xa Vân-nam, Vũ huy Mão, Ng-xã-Cẩn, thư ký tòa Hưu-bằng.
Hoàng-v-Khang, thư-ký Đông-pháp ngân-hàng Nguyễn-đình-Tạo Ng-tử-huy-Pháp, Chu-văn Khoa
Nữ-tử Nguyễn-tuj-Thuật, thị-Khanh, thị-Tường, thị-Ca, thị-Quản, thị-Vịnh, t j-Huyền, thị-Nhạc.
Nội tôn ngoại tôn đồng gia đẳng bái tạ.

Tháng thường. — M Vũ-văn-Thiệp, trợ giáo tập sự, nay mông tháng trợ giáo thực thụ bậc lương làm.

Từ dịch. — M. Phạm-trọng-Thang trợ giáo tập-sự ở Hongay, nay được từ dịch.

Đi thường. — Trường Sơ-đẳng Hồi khê, huyện Vũ-tiên, tỉnh Thái-bình, trước ở làng Thượng-cam, nay đi sang làng Hồi-khê.

Bỉ tin. — Bản-quán có nhận được giấy báo tin mừng rằng M. Trần v-Đốc là thầy thuốc thì sai ngạch y-tế Nam-kỳ tại Bình-lang ông Trần-quang-Huy quán ở Phú-lộc tỉnh Vĩnh-long (Nam-kỳ) ngày 1er Février 1923 đã làm lễ thành-hôn với cô Phạm-ngọc-Diệp là lệnh-tỉ ông Phạm-kim-Khiu ở Bắc-liêu Bản-quán có lời mừng M. Trần v-Đốc và ân gái nhân.

LẠI VỀ PHỐ CỔ

Bản-hiệu vì sự tu tạo nốc tam tứ tại số nhà 17, phố hàng Giấy. Nay việc công-tác đã thành, từ 1er Février này, bản-hiệu lại chuyển về ở phố Cầu-gỗ Rue du Pont en Bois số 8 và 10

Các quý-khách có phiếu Quốc trái muốn bán hay là có thư tín gửi thiệp với Bản-hiệu xin cứ viết về đấy kẻo lầm.

ĐỒNG-SHẾ, LÊ-ĐÌNH CẢNH
86, 88, Rue du Pont en Bois, Hanoi
Cẩn-bạch

Đổi tên. — M Phan-thế-Tịnh, cán sự tại tòa án Haiphong, quán làng Tu-tiên, huyện Tiên-lãng, tỉnh Kiến-an, nay được đổi tên Phan-quang-Trung.

Ngạch tuần cảnh. — MM Phạm-Khôi và Ng-bá-Khải, là cựu binh, nay được bổ lĩnh tuần cảnh Phủ-lý. Niên bổng mỗi người là 180 p.

Hội Phúc Thiện. — Bản quán nhận được bài này gửi đăng báo, vậy xin để nguyên văn như sau này :

Hôm 28 Janvier 1923, là ngày đại hội-đồng thường-niên của hội Phúc-Thiện ở tại quán chúng tôi Trại-ri, phố hàng Quạt để bàn các công việc phải bổ về năm 1923 và bầu cử lại ban trị-sự mới. Vậy những quí viên có tên sau này được trúng tuyển :

1 ông trưởng-hội : M. Nguyễn-văn-Phúc ;
2 ông phó-hội : MM. Lê-quang-Liên và Nguyễn-văn-Khánh ;
1 ông Chánh thư-ký : M. Tô-hữu-Tâm.
2 ông phó-thư-ký : MM. Nhu và Toàn ;
1 ông chánh thủ-quỹ : M. Đinh-Phong ;
2 ông phó-thủ quỹ MM. Nguyễn-ngọc-Mai và Thiu.
2 ông kiểm-soát : MM. Nguyễn-hữu-Sinh và Hoàng-ngọc-Cần ;

Ngày giờ đã ấn định là 2 giờ chiều ngày 28 Janvier hồi 4 giờ thì ông đã xin phá Thống-sứ đổi lại tên hội là « Phúc Thiện-Hội » và đã cải lại tất cả các điều-lệ mới rất đích đáng, ông Nguyễn-văn-Phúc đã nhiều phen bền lòng bết sức với hội mà cổ động cho trong hội ngày nay thành ra đến hơn 700 trăm quí-viên thế thì đã biết rằng ông có một tấm lòng rất nhiệt thành với hội vậy. Đã rằng ông Nguyễn-văn-Phúc đã làm những các công việc khó khăn lẩy với hội mộ lòng, nhưng ông cũng nẫn quyết một xin với hội từ chức, nhưng đến lúc bàn cử lại thì trong hàng hội có một trăm quí viên tới có đến chín mười chín quí viên bỏ phiếu cho ông «Ng-v-Phúc» làm chánh-hội Trưởng như thế thì ông Nguyễn-văn-Phúc làm chánh hội rất là đích đáng và về vang biết là dường nào.

Lê-văn-Trứu. Lai-cảo

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9 ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Ai muốn vào học trường Bảo-hộ ? — Quan đốc trường Bảo hộ có lời bá cáo cho các nhà có con đi học biết rằng đến hết nghỉ tết ta này có thể nhận được độ ba mươi người học trò ăn ở ngoài để cho vào học các lớp trường Tiểu-học (Petit Collège).

Chết vì cớ gì. — Sáng thứ ba hồi 6 giờ rưỡi, một người thợ tên là Ng-v-Tích 56 tuổi làm ở nhà máy rượu, ngồi ở trong kho đếm đợi giờ vào làm thì tự-nhiên ngã lăn ra chết. Xác đã đưa về nhà xác để mổ xét xem chết vì lẽ gì.

Hai ngày ba cái xác. — Chiều hôm 30 hồi 5 giờ 10, người ta thấy một cái xác con trai chừng 2 tháng vứt ở trong quãng đất thuộc về địa phận nhà ia-ga hàng Cỏ.

Sáng hôm sau hồi 7 giờ rưỡi lại một cái nữa cũng con trai chừng một tuổi vứt ở phố Colomb.

Cũng ngày ấy lại một cái nữa cũng con trai chừng 3 tháng vứt ở bờ hồ Trúc-bạch gần chùa Trấn-lo ng.

NHÂN DỊP TẾT NGUYÊN-ĐÁN SẮP TỚI NƠI NÀY

M Lamontagne có lời kính báo để các bạn hàng biết : Kể từ 1er Février 1923 trở đi, tại số 8 cửa hàng ông ở cạnh chợ Hàng-Da có có bày đủ các thứ rượu mới, các thứ đồ, cũng rượu mới và các thứ vị vành đẳng để dịp tết ta này.

Mỗi số chỉ bán có hai xu (2 p. 02).

Cam đảy là : số một số hai đi quay, chay bằng điện chạy là đủ và các thứ chơi giải trí khác nữa.

Xin nhớ cho là giữa phố Hàng Da (chỗ đất chợ Hàng Da cũ), số bảy ở đúng thứ bề trên này.

3527

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Di-hài của binh lính ta thác tại chiến-trường. — Sáng hôm qua hồi 10 giờ quan Phó binh lương, quan Tổng Haiphong và một vài thân khoán việc cải đám đã ra bến nhận mười cái linh-cữu của binh lính ta tử trận tại Syrie Ở bến tàu có một đội lính khố đỏ bồng súng chào rồi đưa mười cái linh cữu lẩy về nhà xác. Bảy cái sẽ đợi tàu chở về Trung-kỳ, còn ba cái sẽ đưa về Kiến-an, Nam-định và Bắc-giang.

Ở qui quốc sang. — Quan cai-trị Romanetti nguyên Đại-lý Hải-an và quan cai-trị Forsans và quan cai-trị Gilles, chánh sở Mật thám Bắc-kỳ ở qui quốc đã đi tàu *Angers* sang tới nơi.

Cuộc số số Chavignon. — Chiều hôm qua 31 Janvier hồi 4 giờ đã mở cuộc rút số Chavignon tại nhà hát Tây, có quan Đốc-lý Dupuy đến chủ tọa.

Mấy giải to là những số này :

Số 16 271 được 4.000 đồng
— 18.755 — 1 000 —
— 9 645 — 500 —

Còn những giải nhỏ sẽ đăng sau.

(Xem tiếp trang thứ tư mới đọc)

TRUNG-BẮC TÂN-VĂN

Ai có giấy quốc-trái bất cứ năm nào, hai giấy trái nhiều riêng của các hội Công-thương mà rẻ tay muốn bán thì xin đem lại hiệu Đức-long, ở số 80, phố Mã-mây, Hanoi, chấm-chước theo thời-giá, mua bán phải chăng.

Quí-khách ai có thờ hàng gì ở không có chỗ bán, xin mời đến

HÀ-ĐÔNG

Tiền trợ cấp. — Ô. ngô-đình-cấp 651 p. quan Tổng-đốc Hoàng-trọng-Phu tỉnh Hà-đông đang chi vào việc mua ba tấm kẽm đóng tế chữa các đồ kỷ-nghệ của tỉnh Hà-đông

VIỆT-TRÌ

VIỆC TRUNG-KỲ

BÌNH-ĐỊNH

Nhân lực sao, thần lực bất di. — Từ ngày mất một cái lối học của nhà thương Qui-nhơn. Quan đốc học thì thần làm như đã gặp tổ bọc rỏ, liền cười hì hì, chảy ngay xuống nước lặn sơ vài nghìn ; rồi thần một thần đội về ; các thầy phải đem thần trở về dinh, còn đồ gian đến nỗi thầy

Nhưng bởi có lối thần chỉ cần gian đã bỏ dưới nước, nên làng sở tại phải đem lưới quét ra kéo thử mấy vòng, mà không thấy chi cả.

Cuộc thi vẽ kiểu nhà Hội quán
Hội Bắc-kỳ Công-Thương Đồng-Nghiệp (chi hội Haiphong) định treo giải vẽ kiểu nhà hội-quán.

CYCLISTES!
Voulez vous une machine Robuste
Légère
Elégante
Garantie?
La bicyclette L. R. LOUVET

Quà tết của hiệu Bảo-chế Nouës

Nhân dịp tết Nguyên-đán gần đến, Bảo-hiệu định hiếu tặng ngài chút quà kỷ niệm là HẠ GIÁ RƯỢU BỔ-DÀ-MỸ-TỬU — TONIQUE TONKINOIS xuống mỗi chai U$ 25 (hai bảo mươi), chỉ tính có 2$ 80 (hai đồng) thôi!

Kể từ ngày 15 cho đến hết ngày 30 tháng chạp ta tức là hết hạn vào 31 Janvier au 15 Février 1923).

Hiệu bảo chế MONTÈS, 54, phố Paul Bert, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-poste)

Nhờ Bổn-báo gởi tiền trả bản-quán bằng con-niêm. Vậy có lời trình cùng người ra mua giùm liền đổi chỗ ở xuống cho bản-quán không nhận (Ấn gì trả bằng con-niêm cả).

Quan tòa đã dùng bết điều kế mà hỏi cho ra lẽ, mình chính, chưa rõ ra tin thực gì cả. Sau hết phải dụng đến phương.

Ngày chủ-nhật, 27 Janvier này, quan địa bạt xin phép quan bảo-hộ, mở một lễ cầu tại đình ngư-ông gần nhà thương (đình này có tiếng linh) để cho mấy người bị tra cứu oan ức, kêu khắt thần hành, vạn vái làm bằng, ngõ nhờ ơn thánh sáng.

Ngày ấy quan cho với các thầy danh-sư phù-thủy cao tay ấn, tụ họp ở sai mời. Trước khi các thầy ra tay cao thấp, thì quan trên bắt mấy người lã bị tra vấn mấy hôm nay, thì nay phải ra ngồi cho các thầy sai mời, nếu gặp phải đứa nào có tinh gian trong việc trộm này, thì thần-linh sẽ nhập vào nó, và đó miệng lưỡi nó phải tự xưng lỗi mình ra trước mặt thiên-hạ, và bắt nó phải chỉ của giấu để đâu. Vậy nếu ai khôn hồn, tự-tố mà tỏ trước cho quan, thì quan sẽ nghĩ tình giảm tội, bằng chẳng nên để cho thánh thần ép xuống mà tội phêm gia bội.

Cũng cấp rửa xong, mấy tên cai-lại ngồi lại, các pháp sự lấy hết tài năng, rằng hết gào cổ mà sai, như là đồ thầy thánh tuần nào tuần cứ.

Sau hết phải bắt một người khác ra ngồi cốt; các thầy rửa nhà ba, phù-phà thì liền ở ngáp, đầy chạy, thầy reo, mấy người cai-lại theo lấy lọc kèn vàng, bương đăng, vàng bạc, cùng đồ tượng bằng xin thần chỉ, xin thánh chỉ.

Thiên-hạ chen nhau theo coi đông nghìn nghịt, đều mong cho thấy phép thần linh.

Cối chạy quanh chạy quẩn, chạy thẳng ra bến; nhưng thấy sợ sóng dập, nên phải đội ghe đưa thẳng ra biển. Khi cho thẳng ra được một đỗi, được dụ và những bức hoa, những pho tượng không nhận đâu. Nhưng Hội thiết nghĩ rằng đời nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, gây nên một nền mỹ-thuật có đặc-sắc phần nhiều là ở công-phu những thợ-thuyền mà ra. Thử trông xa nhìn rộng ra các nước Đông Tây, mà xét xem những đời mỹ-thuật rất thịnh, có phải phần nhiều là gốc ở các nghề thực-dụng trong đám-gian không? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lựa lọc lấy những đồ giản-dị để coi, nhưng hình-thức phải cho công-xảo và phải cho thiết-thực với sự thường dùng. Ở Bắc-kỳ ta cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đầu hoa gió cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước, nào là các ông cai công phó các nghề, nên gắng sức mà chắn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này! Nên to cho bọn tân-tiến sau này biết rằng: nhất nghệ tinh nhất thân vinh, và ở đời không gì quí bằng làm được cái đồ hay đồ khéo.

Ngày nào mở đấu-xảo và kỷ hạn bao nhiêu, sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo và định đấu-xảo gì, xin cho Hội biết trước, hoặc có hỏi han gì xin cứ viết thư cho Hội.

Hội Khai-trí tiến-đức

VIỆC KINH-ĐÔ

Chết thiêu. — Tối hôm 14 Janvier vừa rồi ở Cầu-hậu có một cái nhà tranh của một người điên bị cháy. Trong nhà lấy có một bà lão đau yếu quá đỗi, cho nên cháy ra không khỏi thời bị lửa cháy thiêu, nhưng trong khi đang cháy thời đồng đảo rồi rít không ai hay, mãi đến lúc lửa tàn mới thấy bà nằm co ở trong đống lửa. Thảm thay!

Quan đã phải khám xong và đã cho phép, đem ấy xem rồi có về thế thảm. Ấy cũng bởi con châu vô ý bất phòng sẽ đến nỗi thân già cam khổ như thế nghĩ cũng thương thay.

Vô ý hay là cố-ý? — Cách vài hôm nay tại nơi một cửa hàng của người Tây ở Cầu-đất Terzencen mới xảy ra một chuyện khiến cho lắm kẻ lấy làm một chuyện rất lạ lùng mà cho rằng có đâu lại có cái nước đời thế ấy.

Số là một bà phán kia có tiếng giàu sang ở Hué vào mua bằng ở trong nhà hàng ấy, khi mua xong trở ra lên xe đi đã đến đầu cầu, bỗng có người hỏi trong nhà hàng ấy chạy theo kêu xe lại mà nói vào, bà ấy lộn lại trở vào thời nói rõ vì đã không mua gì mà khi ra lại có đem theo một tôi bì tiền đầm rẽ tôi; bởi sao lại làm điều vô ý hay là cố-ý thời người nhà bà ta đáp lại rằng đích mua tất vẫn mà lấy lầm tất đài nhưng lời ấy không lấy đâu làm cái cớ thật, là cái cớ bà đem tất theo bà. Người ta nói rằng vì sự ấy mà bà ta phải chịu trả một số tiền to.

Lắm khi ở các tiệm hàng lớn mất nhiều hàng hóa lắm. Mới rồi hiệu Hiệp-ký mất bốn cái đồng-hồ vàng và bảy chiếc hoa tai. Những hàng vật quí để trong một cái tủ gương, mà chỉ có những người sang trọng đến coi, ngỏ-dắc đẩy đầu, vàng đeo trắng cánh, vào mua hàng thời mới dở những cái tủ ấy ra, thế mà ai có ngờ trong bọn ấy lại có người xử nhọ như rứa, nghĩ cũng khó đó cho ra thật! Ai muốn bán buôn khỏi lỗ hãy ghi nhớ chuyện này.

Cũng vô ý như bà kia. — Chiều hôm kia, có một chú nhà may vào mua hàng trong một nhà hàng kia ra lại có ấn cắp một cái áo dài đáng giá hai chục đồng.

Chú thợ may về đến nhà thời có người theo bắt được, nên đã bị phạt hai mươi đồng.

Chú thợ may nầy trưởng đi mua hàng không chọn giá tốt mà lại bao tài, vậy nên gọi thợ ấy là ông thợ rất khó không nên gọi là thợ may.

CỬA HÀNG
GUIONEAUD FRÈRES
BORDEAUX — HANOI — HAIPHONG
Rượu vang — Rượu mùi — Đồ hộp thực-phẩm đủ thứ
Hiệu buôn bán đứng đắn thật-thà — Hiệu mở ra ở xứ Bắc kỳ từ năm 1890

Có lời bà cáo cùng bạn hàng bản-quốc biết rằng: nhân dịp tết ANNAM bản-hiệu có sang nhiều thứ rượu vang uống thường thật tốt, rượu vang quý thường hang, rượu sâm-banh rất ngon, rượu mùi đủ các thứ rất quý, cùng kẹo chocolat với mứt làm bằng các thứ quả — bán giá hạ hơn tất cả các nơi khác.

Vì gia đã tỉnh ha rồi nên ban hàng đến mua không bớt nữa. Mà bản hiệu đoan rằng các thứ hàng bản hiệu bán là thực hiệu cả.

Xin Bạn-hàng có lòng yêu dến mua thử về nếm xem với khắc qua luôn thể!!!

3052

LỤC ĐỒI CHỒ Ở

Xin [illegible] ở, muốn [illegible] ở cho mới, thì gửi cho bản-[illegible] ở giấy quảng cáo, chớ lại nhờ nào thì bổ nó rằng vắc dầy, và gửi theo hai hào (0$ 2 hào) tem cho Annam để chỉ tiền giấy quảng cáo.

Bản-[illegible] ở cho thì có nguyên như cũ hoặc phải trả năng hơn.

Giá bán 6$40 cả cước.

Chơi chắn giá lại được 5$40

BANG VANG DIỆP THỰC TOP

Thực các anh chị [illegible] bằng chứng giá vàng mới ngày nay [illegible] chiếu nay giá bán rực rỡ chỉ [illegible] giá lại tuổi. Theo thời giá không thiệt.

Giá bán mỗi cái vàng 1 đồng cân 6 p 10 cả cước.

Muốn thích tiền, thêm 0$ 20.

Muốn bắc răng thêm răng thì cứ mỗi [illegible] phải thêm 2 p 50.

Các [illegible] cần [illegible] thì [illegible] thêm 24 giờ thời xong xin gửi luôn ngay. Chúng tôi [illegible] [illegible] [illegible].

TONG-YUNE-TAI
49 Phố Hàng Ngang — HANOI

Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

Hội Khai-trí tiến-đức định mồ một cuộc đấu-xảo mỹ-thuật để giúp cho các nghề khéo nước Nam chấn hưng lên và giữ lấy lẽ tồi đẹp của các thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ-nghệ có thực-dụng, vì Hội Khai-trí tự nghĩ rằng về cái kiểu nhà đẹp, chỉ cái đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm pha tượng hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật? Mỹ-thuật là chỉ ra một cái đồ gì phải sáng nghĩ cho thành-thực, phải diễn là cho khôn khéo, phải định cho rõ ràng để ấy dụng để việc gì và chế tạo làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái bình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên chỉ tường tầng cứ tỉ-diêm nhiều là đẹp đâu, thường có khi làm rậm nét quá lại mất cả cái vẻ diễu-hòa mà làm giảm mất tinh-thần đi.

Tuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng không phải những tay mỹ-thuật đại-gia không

Hội Khai-trí tiến-đức

Dịp tết ta tối mới này
NÊN ĐẾN
Hiệu MAZOYER & Cie
Số 98, Phố HÀNG TRỐNG, HANOI
(Ngang cửa hội-quán hội Khai-Trí Tiến-Đức)
Hiệu ấy có bán những thứ:
Kẹo, mứt thượng hạng

Bản-hiệu chuyên môn về nghề đóng đồ gỗ đã lâu nay vẫn có tiếng đóng thực tốt và có nhiều thợ khéo, kiểu mẫu rất thanh-nhã để coi, kiểu mẫu tối Tây, tối Ta, tối Tàu, tối Nhật, tối Hoa-lan; sếp, ghế ngựa khung

NAM-HƯNG-THÀNH
18, Rue des Caisses, 18
(Phố Hàng-Hòm)
HANOI
Kính trình các quý-khách biết chỗ rằng Hàn-hiệu vừa vẫn chuyên nghề làm sơn vẽ theo lối Nhật-bản,

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu-viện

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kèn uống vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi ấy mà phải bỏ không dùng nữa. Và dẫu bao nhiêu lời cổ động ở các báo trương ngoài ta đã từng đọc tới, cũng vẫn biết rằng cái sự tẩn-bộ về đường hóa-học đã tìm ra cách chế lại và lọc lấy những nguyên-chất của dầu gan cá thu mà làm thành một viên nho nhỏ, để uống khỏi có mùi tanh khó chịu; không còn thứ gì

ÊN VENTE CHEZ:
ANSTETT & Cie
Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG
NGUYỄN HỮU THANG & ĐỖ ĐÌNH ĐẠT
45, Bd Boudard de Lagrée,
HANOI

XIN XEM CHO KỸ

Phàn nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỏ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54 Rue Paul Bert, Hanoi.

MỚI XUẤT BẢN SÁCH
LUẬN - NGỮ
Chữ Hán và Dịch-nghĩa Dịch
Giá mỗi quyển: 0$ 20
Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản-quán là
M. Nguyễn Hữu XUÂN-THĂNG
60, Rue du Coton, Hanoi

TRANH VẼ
Bán buôn — Bán lẻ

Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là kiểu bàn, kiểu đèn, kiểu đèn, và bức giấy cuốn vân vân.

Lại có nhận bán truyện SONG PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn Đ. Mục dưa.

HOÀN-VĂN
12 tranh, sẽ bán và bộ trong mười-hăm
73 Phố hàng Đồng, Hanoi

CÁC CUỘC ĐI XEM
SẮC SẢN-NHIÊN 繪
Tối thứ năm:
HỮU CHÍ CẢNH THÀNH
Tối thứ sáu:
Diễn tạp kịch
Tân thú nhất
KIM-VÂN-KIỀU
(Hồi tiếp mộ)
Tân thú hai
THI VÕ LÝ-NGUYÊN-BÁ
(Toàn trẻ con đóng trò)
Tân thứ ba
DI GHẺ CON CHỒNG
(Hài kịch)

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES
TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN
Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụng-mệnh có mười hoa rộng rải, ở số 68 cũng phố ấy.
Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu
Bản-sạn thừa tiếp các quí-khách Tây Âu và Đông Á cũng một cách bình-đẳng, ma lại dễ tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.
Phụ-quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính-quán

Xin mời các quý khách chiếu cố lại mua giùm cho, bản-hiệu xin tính giá rất rẻ. Bản-hiệu có nhiều đồ đóng sẵn rất kĩ rất đẹp bằng gỗ gụ, bằng gỗ lim.

LƯU-BÁ-VI dit VĨNH-XƯƠNG
PROPRIÉTAIRE
35, Rue Felloneau, Hanoi
2081 Téléphone N° 218

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho, bề không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn

hoành-phi, câu đối, cuốn thư cùng các thứ tranh cảnh bằng sơn vẽ vào kính hay là vào vải và các thứ ghế bàn uốn bằng song làm đúng kiểu chắc chắn, cẩn-thận sơn bền mùi trông rất nhã.

Bản-hiệu bán buôn và bán lẻ; Lại có bán đủ các thứ hàng Saigon hạng tốt, hạ giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gửi giấy về bản-hiệu xin tính giá phải chăng và gửi hàng theo cách lĩnh hóa giao ngân. (Contre remboursement)

Xin các quý-khách chiếu cố.

2087

Quý-khách mua hàng, ngài nào cắt mảnh cáo-bạch này mang lại, bản-hiệu xin tính giảm giá 5 phân. 3519

Nửa Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Trước khi ăn cơm sáng và cơm chiều mỗi bận dùng 2 viên là đủ, chỉ tiêu với ngụm nước chè hay nước lã cũng được.

Giá mỗi chai chỉ có (0 $ 90) chín hào, mà dùng lại được những 12 ngày.

Những ngài nào ở xa nhà ga mà phải chịu nhiều tiền phí tổn cho các phu trạm để nhận hàng, như thế thì thực là đắt cho các ngài quá, vậy chúng tôi tưởng các ngài nên chờ có dịp nào đi Hanoi thì đến nhà hàng Ba chuông, ngay giữa phố Tràng-tiền, số 54, đấy chính là nhà ông MONTÈS có bán dầu cá hạng đựng chai và hạng dầu cá viên.

Dầu cá của bản-hiệu thực trong sạch mà mầu nước trông thực là đẹp, giá bán chỉ có một đồng bảy hào rưỡi (1 $ 75) một chai lít, chín hào (0 $ 90) một chai nửa lít mà thôi.

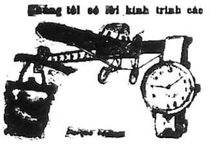
Nay kính
PHARMACIE MONTÈS, 54, Rue Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

東京河內行桁街門牌廿八號

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kong và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thứ thức rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tứ bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giảm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cám ơn lắm, các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA
Bijoutier, n° 28 Rue des Paniers Hanoi

Hàng mới - Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, dạ Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiễu thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo
NAM-THỊNH, Tailleur
Soieries Nouveautés
6, Rue des Cantonnais, Hanoi

Kính-cáo các ngài duyệt-báo

H... đồ nữ trang bằng vàng, bạc, thật dùng toàn những thợ ... riêng của các Ngài. Bán các thứ ngọc ... dùng làm mặt nhẫn và vòng. Mới sang nhiều kiểu đồng hồ treo để ... thứ điểm cấm ... ở các xưởng lớn bên Âu Mỹ. Chữa đồng hồ rất cẩn thận mà lại có giấy cam đoan bảo chắn. Có các thứ kính về ... cận thị và kính già đủ các kiểu mới. Bán buôn các hạng thuốc lào ... khắp mọi nơi, thuốc rút êm giọng, khói thơm mà lại không sốc.

Hàng bán ... buôn bán thật thà gửi đi cẩn thận ... Quý khách chiếu cố xin viết thơ về.

LY-SENG-BAO
42, Phố Hàng bồ, Hanoi
2052

PHAN-ĐỨC-THÀNH

HANOI — 2, Rue des Cantonnais 2 — HANOI

GRANDS ARRIVAGES
Soieries Chinoise, Française, Tonkinoise et diverses étoffes
GROS & DÉTAIL

MỚI ĐẾN: Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng xoa, lĩnh, the và các thứ vải, vân vân.
Lại có may quần áo ta và quần áo tây đủ các thứ.
Bản-hiệu lại có bán vàng diệp Vĩnh-Thịnh-Long chính hiệu nữa.

2050

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch mát mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tim la phải lở sâu quảng sâu xương sài chảm cam khoét, thâm lõm ăn ..., thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bôi đều khỏi cả, lọ nhớn giá 0 $ 50, lọ nhỡ giá 0 $ 30, lọ nhỏ giá 0 $ 15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Hội-chợ Hanoi vừa rồi bán được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bào chế các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ... có bán hộ như sau này: hiệu Mạc-Đình Tư, 136, phố hàng Bông, Sở bán báo lẻ 63, phố hàng Bông, hiệu Sinh-Hóa Đường 83, hàng Bông, nhà in Đông-kinh ấn-quán 82, hàng Gai, nhà in Thực-Nghiệp ấn-quán, 49, phố Bờ Hồ Hoàn kiếm, hiệu Đông-Hưng-Viên bán cao-lâu và hiệu Vĩnh-Hợp ..., hiệu Hanh-Hóa-Đường bán bào chế hàng Buồm, hiệu Vạn-Xuân chụp ảnh, 12 hàng Điếu, hiệu Vạn Xuân-Đường tân 18, hàng Trống, hiệu Trường-Lợi, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu Gia-Long, 18, phố Tiền-tiến, hiệu Vĩnh-Lợi-Vinh, 69, hàng Bồ hiệu Quảng-Lợi 23 và hiệu Bảo Hợp, 27, phố Chợ nhớn cũ, hiệu Vĩnh-Xương, 27, Hà-trung, hiệu Phương-Đình, 100 Cầu gỗ, hiệu Phạm-xuân-Trang, 62, hàng Bạc, hiệu Hưng-Long, 27 hàng Bát đàn, hiệu Hanh-Nhân Đường, 51, và hiệu Hưng-Tường, 52 Phúc-kiến, Hanoi, hiệu Hợp-Hưng-Long, 21 phố khách Haiphong, hiệu Hoa-Sinh-Đường 167 phố Khách và hiệu Quảng-Lợi-Ích 25 hàng Sũng Nam-định, hiệu Vạn An phố Yên trái tỉnh Yên bay hiệu Đức-vương phố Việt trì tỉnh Việt trì, hiệu Đức-Phong, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu Phúc Hưng bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu Xuyên-... sở may ... tỉnh Vân-nam, hiệu Sa-Cheong 41 Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc thấp xoa ngoài và các thuốc cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

Bản hiệu VẠN XUÂN-ĐƯỜNG
Số 211, phố Tiền an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)
Cẩn bạch

興同梁

Kính trình để các quí khách biết cho rằng: bản-hiệu chúng tôi vốn chuyên cần về nghề kim-hoàn này, đã ngoài ba mươi năm nay nghề làm mỗi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cải-chế các kiểu vòng, nhẫn hoa-tai, khuy-áo, dây đeo cổ, quả-tim, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời thế các quí khách tiêu dùng, nhân dịp sắp ngày tết Cả đến nơi, bản-hiệu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Hongkong sang và ... có sang các thứ mặt kim-cương, châu ..., ngọc-thạch, ngọc lựu, kim sa, ... san-hô, mã-não và mặt ngũ sắc ... đủ các thứ, và mới có sang nhiều kiểu vòng, kiểu nhẫn, mới chế ra, ... rất là ngoạn mục.

Xin mời các quí khách quí bộ lại xem ... hay không, bản hiệu lúc nào cũng có người để thừa tiếp các qui-khách, rất ... trọng-thể.

LƯƠNG THUNG HING
Bijoutier
41, Rue de la Soie 41.
Tonkin HANOI

Nhân dịp tết Nguyên đán An-nam này

TRONG VÒNG CẢ THÁNG FÉVRIER

AI ĐẾN MUA HÀNG TRẢ TIỀN NGAY TỪ 2 $ TRỞ LÊN

Tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert (trước cửa hiệu Gô đa trông sang)

thì hiệu ấy sẽ tặng:

Hoặc 1 lọ EAU DE COLOGNE thượng thượng hạng
Hoặc 1 chai lớn VIN TONIQUE RECONSTITUANT số 33,500

để chiêu hàng cho bạn hàng biết cái giá-trị đặc biệt các hàng-hóa của bản hiệu

Số 60

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối Đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các đọc-giả)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Thái-hậu nói:

— Ta nghe tả-cung có phát xuất việc bùa-dấu, con đã giam Hùng-hậu vào lãnh-cung và nã-tróc toàn-gia Hùng-vương để giam ngục. Những việc kinh thiên động địa như thế, mà sao con không tâu cho mẹ nghe.

Vua Anh-tôn liền cúi đầu mà tâu rằng:

— Muôn tâu mẫu-hậu! không phải thần-nhi dám giấu mẫu-hậu, chỉ vì đảng-vũ bọn nhiều lắm, cho nên thần-nhi chưa dám tâu-trình.

Thái-hậu thở dài mà than rằng:

— Con nói rất phải! không những các quan triều thần là đảng-vũ bọ Hùng, có khi ta đây cũng tức là đảng-vũ bọ Hùng đó, vậy nên con phải giấu.

Vua Anh tôn run-sợ, lại quì xuống mà tâu rằng!

— Mẫu-hậu dạy như thế thì thần-nhi còn biết nói thế nào!

Thái-hậu rồi giận mà rằng:

— Ta mới hỏi một câu mà con đã không biết nói thế nào, vậy thì sao con truất ngôi hoàng-hậu, giết kẻ công-thần, mà dám không bẩm mệnh ta. Ta bảy bỏi con cho việc ấy là việc triều-đình quân-quốc, ta không được quyền can thiệp đến hay sao. Dẫu nhà thường-dân thì làm con cũng phải bẩm mệnh cha mẹ huống chi là hoàng-gia. Có lẽ nào Hùng-hậu kia đang làm mẫu-nghi trong 6 năm nay, tội-ác chưa rõ ra làm sao, mà đã vội đem bỏ lãnh-cung giam cấm. Thôi, thôi! Nào ai là người lập kế giao-thông, nào ai là người đem bùa-dấu vào yểm tại đây, con bắt cả ra đây, để ta tra-xét xem đầu đuôi thế nào, rồi sẽ bá cáo cho thiên-hạ thần-dân đều biết.

Phi-giao hoàng-hậu không đợi cho vua Anh-tôn kịp trả lời liền khép vạt áo rồi quì xuống mà tâu rằng:

— Muôn tâu mẫu-hậu! Nguyên trước con có sai hai tên cung-nữ sang hầu chánh-cung hoàng-hậu, vẫn khuyên-bảo chúng nó phải chăm-chỉ phục-dịch, cấm không được đem lời sàm-báng mà làm cho hai cung thất hòa. Không ngờ hai tên cung-nữ ấy lại táng lương-tâm, dám giao-thông với bọn gian-tà, đem bùa-dấu vào trong cung yểm. Chúng nguyền-rủa con, còn có thể tha-thứ được, chứ ai lại dám cả gan mà nguyền-rủa cả thiên-tử. Bấy giờ con nghĩ quá giận, đã trót rút gươm chém chết hai tên cung-nữ ấy. Muôn tâu mẫu-hậu! Hai tên cung-nữ ấy lại có thú nhận là mưu này tự nội-giám Uông-kim. Thảo nào Uông kim hôm trước bỗng nhiên ngộ-cảm mà chết, thế mới biết lòng trời không dung kẻ gian. Ngày nay dẫu chúng chết cả rồi, không lấy ai làm chứng-cứ, nhưng cái tội phản-nghịch ấy thật đã rành-rành.

Phi-giao hoàng-hậu tâu xong thì thái-hậu cười nhạt mấy tiếng mà phán rằng:

— Không đủ chứng-cứ mà khép tội cho người ta thì dẫu đối với thường-dân, cũng còn không nên, huống-chi đối với một bà chánh-cung hoàng-hậu! Hai tên cung-nữ kia, tự người sai sang, có lẽ nào chúng lại phản chủ mà vào đảng với tả-cung vậy. Xem thế có phải quả là cái mưu gian của Triệu-cao thuở xưa trỏ hươu làm ngựa đó không? Hứa-hậu thuở xưa bị oan, cũng vì kế ấy. Ta nực cười thay cho con ta làm vua mà không biết xét-đoán, để đến nỗi bị dối lừa. Sao con không nghĩ cái tình ân-ái vợ chồng trong 6 năm trời nay! Sao con không nghĩ khi trước tự ai tâu xin lập hậu hoàng-hậu! Huống-chi chánh cung hoàng hậu vốn người hiền-thục, ngày nay lại đang có thai, con nỡ lòng nào! Vả vợ chồng Hùng-vương, vốn có ơn to với nhà Hoàng phủ ta, ta và thân-mẫu a thuở xưa nhờ tay Vệ vương-phi mà sống. Hùng vương lại tận trung báo quốc, trong bấy nhiêu năm trời, không một tội lỗi gì, thật là cái trụ thạch của triều-đình đó. Ngày nay dẫu có tội-lỗi, cũng nên phải xét-đoán cho minh, cớ sao lại nã-tróc tức-thì mà định đến ngày mai xử tử? Vậy thì con tránh sao cho khỏi cái tiếng hôn-quân! Việc khác ta không nói làm chi vội, ngày nay ta chỉ xin con bãy xá tội cho nhà họ Hùng. Nếu không thì con phải đem Uông-kim và tên cung-nữ ra đây đối chứng cho ta coi!

Thái hậu vừa nói vừa hầm hầm nổi giận. Phi-giao hoàng-hậu lại cười nhạt mà tâu rằng:

— Muôn tâu mẫu-hậu! Chẳng hay mẫu hậu trỏ ai là Triệu-cao, ai là kẻ bày mưu hại Hứa-hậu? từ khi con vào cung đến nay, chưa hề dám thất lễ với chánh-cung hoàng-hậu bao giờ. Con vẫn đêm ngày chăm-chỉ, thay chánh-cung hoàng-hậu mà trông coi các việc ở trong cung. Con đối đãi với chánh-cung hoàng hậu, thật đã hết đạo thần-thiếp. Chánh-cung hoàng hậu nghe lời sàm-báng mà nghi con, con vẫn tưởng lâu ngày rồi cũng nguôi lòng. Ai ngờ lấy làm thâm-thù mà dùng đến cách bùa dấu. Nguyền rủa con chẳng kể làm chi, nhưng nguyền rủa thiên-tử thì thật đáng tội. Hai tên cung-nữ kia, thông mưu hại chủ, giết chết cũng chẳng còn thương. Còn như cách con đối đãi với chánh-cung hoàng-hậu thế nào, thiết tưởng mẫu-hậu đã thường trông thấy. Chẳng qua chỉ vì chánh-cung hoàng-hậu còn trẻ tuổi, chưa có định kiến. Mà cái tội vợ chồng Hùng-vương, dẫu bị toàn-gia tru-lục, cũng chẳng có oan! Thiên-tử cũng nghĩ là bậc công-thần, định bắt bỏ ngục, rồi sẽ tâu trình mẫu-hậu. Nhưng khi đến bắt thì hắn là đảng phản-nghịch, cho nên gia-binh dám tuốt gươm mà kháng cự với quan khâm-sai. Muôn tâu mẫu-hậu! Việc này bỏ đi làm sao cho được! Một nhà thường-dân dám kháng-cự triều-đình, tội còn gia đẳng, huống chi thân làm quốc-trượng, chức trọng phiên-vương, giả sử có biến cố nào thì thật nguy cho miếu-xã. Vả đường đường thánh-chỉ mà dám coi thường thì sao đáng làm gương cho triều-thần vậy. Mẫu hậu bảo rằng Hùng-vương có công-lao với nước, con thiết tưởng triều-đình báo đền cũng đã quá hậu lắm thay: cha được phong vương, hai trai đều làm quan to, con gái lập làm chánh-cung hoàng-hậu. Toàn-gia phú-quí, nỡ nào lại còn mưu phản triều-đình. May mà thiên-tử có hồng-phúc, khiến cho bùa dấu không ứng-nghiệm. Một tội phản-nghịch như thế mẫu-hậu còn bênh-vực làm chi. Nay mẫu hậu xét đoán không minh, chỉ biết ơn riêng mà không nghĩ gì đến phép công của nước, cưỡng lời trái lý, vì bọ Hùng mà si-mắng thiên tử, chẳng còn ra thể-thống nào.

Phi-giao hoàng-hậu nói xong thì đứng phắt ngay dậy mà quay mặt đi, làm cho thái-hậu căm tức không biết đường nào. Thái-hậu lại lôi-đình nổi giận, rồi đập bàn mà quát mắng rằng:

— Phi-giao kia! mày không biết mình, lại còn dám nói càn! Mày khi miệt chánh-cung hoàng-hậu mà lộng quyền làm bậy, dám mượn uy thiên-tử, chực giết oan kẻ công-thần. Mày dùng Mã-thuận, làm phúc-tâm, để giao-thông với bọn tôn-thất, trong ngoài ai cũng biết cả. Ta nghĩ tình cô cháu mà ẩn-nhẫn cho mày trong bấy nhiêu lâu...

(Còn nữa)

Gérant: ...
Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn
Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1768 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ SÁU 2 FÉVRIER 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE

ANNONCES